

AYLIK EYLEM NOKTALARI

KADIN, BARIŞ VE GÜVENLİK ÜZERİNE

GÜVENLİK KONSEYİ: EYLÜL 2010

NGO | WORKING GROUP
ON WOMEN, PEACE
AND SECURITY

EYLÜL AYI GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANI: TÜRKİYE

TÜRKİYE'NİN GÜVENLİK KONSEYİN'E KADIN, BARIŞ VE GÜVENLİĞE DESTEĞİ

Türkiye'nin 2009-2010 Güvenlik Konseyi için belirttiği öncelikler: Afganistan'daki durumla ilgili sorumluluk alma, terörle mücadele; ve Konsey'in uluslararası barış ve güvenlik desteğinin gözden geçirilip geliştirilmesi.

Türkiye'nin ilişkin uluslararası sorumlulukları şunları içerir: Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi (CEDAW) (20 Aralık 1985'den beri taraftır) ve İhtiyari Protokolü (ratified on 29 Ekim 2002'de onaylanmıştır)

KADIN, BARIŞ VE GÜVENLİK ÜZERİNE ÖNERİLEN GÜVENLİK KONSEYİ EYLEM NOKTALARI

Güvenlik Konseyi Tarafından Talep Edilen Önceki Eylem

Ekim ayı, Güvenlik Konseyi Kararı (SCR) 1325'in 10. Yıldönümüdür. Eylül ayı ayrıca Güvenlik Konseyi ve üye devletlerin bu yıldönümü vasıtasıyla son hazırlıklarını tamamlamalarına ve uygulamada eksik kalan önemli noktaların ortaya çıkarılmasına imkan sağlayacaktır. Bunların arasında 1325'in (SCR 1889 OP17 ve Başkanlık Bildirisi S/PRST/2010/8) uygulandığının takibini desteklemek ile uygulamada sistemsel ve kapsamsal yaklaşımın sağlanması yer almaktadır. BM'ye üye ülkelerin her biri SCR 1325 ve 1820, 1888 ve 1889'da belirtilen Kadın, Barış ve Güvenlik hakkında kararlı bir şekilde ve zaman odaklı taahhüt vermektedir.

Uluslararası Barış ve Güvenlik

Türkiye'nin, Konsey'in uluslararası barış ve güvenliğin daha iyi desteklenmesi konusunda düzenlenecek yüksek düzey zirveye başkanlık etmesi beklenmektedir. Barış koruma, erken uyarı ve önlenebilir diplomasi gibi temel konuların yer aldığı müzakerelerde, Konsey üyeleri kadın, barış ve güvenlik unsurlarının direk olarak hitabını ve Konseyin değişen uluslararası güvenlik çerçevesinde bu unsurları başarıyla vurgulamalıdır.

Afganistan

Genel Sekreter'in raporu ve Eylül ayındaki Konsey müzakeresinde, ulusal ve uluslararası çabaların Afganistan'da kadınların insan hakları, ve kadının politik, ekonomik ve sosyal yaşama dahil olması hakkındaki SCR 1917 (OP6d, OP12, OP21, OP23, OP33-35) Güvenlik Konseyi Kararları'nı yeniden gözden geçirilmelidir. Afganistan'ın Eylül ayındaki seçimleri açısından bu özellikle önemlidir. Konsey, aşağıdakileri maddeleri teşvik etmelidir:

- Afganistan'daki açık oturumda Afgan kadın insan hakları savunucularının direk olarak dinlenmesinin göz önünde bulundurulması,
- Afgan yetkililerin ve BM üye devletlerin kadın ve gençlerin cinsiyet bazlı şiddetten korunması ve şüpheli faillerin adil mahkemelerce ölüm cezasına başvurulmayacak şekilde adalet önüne çıkarılması yönündeki tedbirlerin artırılması,
- Afgan hükümetinden, Taliban ve diğer baş kaldıran gruplarla uzlaşma adına kadın ve gençlerin haklarını da içerecek şekilde insan hakları konusunda taviz vermemelerinin talebi,
- Herhangi bir uzlaşma anlaşması Afganistan Anayasası'nda mevcut durumda garanti altına alınmış olan hakların yürütülmesini engelleyecek yeni yasamalar ve değişiklikler içermemelidir,
- Afganistan'ın uluslararası insan hakları kanunu ve Kadın, Barış ve Güvenlik hakkındaki Güvenlik Konseyi kararlameleri altındaki yükümlülükleri çerçevesinde Afgan kadınlarının planlama ve uzlaşma konuşmalarına katılımının sağlanması.

Konsey'in, Ekim ayında planlanan Afganistan'da Uluslararası Destek Gücü (ISAF) için verilecek görev yenilemede Konsey, üç ayda bir raporlanan ISAF operasyonlarının zamanında ve ISAF'in göreviyle ilgili SCR 1890'da talep edilen Kadın, Barış ve Güvenlik hakkındaki 4 Güvenlik Konseyi Raporu'nda belirtilen unsurların uygulanmasına yönelik bilginin bulundurulmasını sağlamalıdır.

Kongo Demokratik Cumhuriyeti

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'de cinsel istismarla ilgili son bilgilerden yola çıkarak, Konsey BM cevabının bu istismara karşı nasıl ve neden hızla cevap veremediği ve önleyemediğine dair bilgi toplamaya devam etmeli; ayrıca hükümetin ve BM'nin kurtulanlara öncelik verilerek mağdurzedelerin adalet arayışı ve desteklenmesi için acil eylemi göz önünde bulundurmalıdır.

Liberya

Liberya'daki BM Misiyonu (UNMIL) kadın, barış ve güvenlik konularında daha net bilgi ve görüşe sahip olmalıdır. **Görev süresinin uzatılmasında** Konsey'in vurgulaması gereken temel noktalar şöyledir:

- 2011 Liberya seçimleri öncesi ve sonrasında, kadın adayların 2011 kampanya sürecinde adayların ve eylemcilere yönelik cinsiyetlerinden dolayı gözdağı verilme olasılığı ile birlikte Lofa bölgesi ve güneydoğuda ayrımcılığın bir problem olduğu da göz önünde bulundurulduğunda, seçimlerle ilgili cinsiyet farkı kaynaklı şiddetin azaltılmasına yönelik önceliğin verilip önüne geçilmesi yönünde Liberya hükümetiyle birlikte somut adımların atılması.
- UNMIL'in hedefleri arasında, başkentte bulunan Liberya STK'ları üzerinde yoğunlaşılması dışında, sivil toplumun bireylerle devlet kurumları arasında bir köprü oluşturmasıyla sivil toplumun güçlendirileceği anlayışının yaygınlaştırılması.

Nepal

Nepal'deki BM Misyonu (UNMIN)'indeki kadın oranının raporu verilirken, Genel-Sekreter'in bir önceki raporu (S/2010/214), özellikle son politik gelişmelerin ışığında Nepal'deki kadınların durumuna yönelik eksik bilgi vermektedir. Bir sonraki rapor şunlar hakkında detaylı bilgi vermelidir: barışgücü / insani çalışanlar tarafından uygulanan cinsel istismar vakaları ve bunların ortaya çıkarılmasındaki yeterli kaynaklar; kadının yeni anayasanın geliştirilmesine katılımı; ve kendi kaygılarını nasıl dile getirecekleri; resmi ve geçiş sürecinde adalet alanında kadının rolü; ne gibi insan hakları ihlallerine maruz kaldıkları ile ne gibi düzeltmelerin yapılabileceği; ve DDR programlarının eski muhripleri belirli ihtiyaçlarını nasıl hesaba kattığı. UNMIN'in gelecek görev süresinin uzatılmasında, Konsey'in vurgulaması gereken temel noktalar şöyledir:

- Eski kadın muhripleri destekleme programının sağlanması (işe alımları, beceri eğitimleri, reentegresyanları vs),
- Cinsiyetlerinden dolayı şiddet görüp kurtulanların bilgilendirilmesi, çatışma çözümleri ve iyileştirme programlarının sağlanması,
- Toplumsal alanda çatışmadan kurtulanların temel tıbbi ve sağlık hizmetleri kaynaklarının artırılmasının sağlanması,
- Özellikle anayasanın taslak süreci, seçim sistemi, polis ve yargının yeterli temsili için tüm çatışma sonrası toparlanma programlarında kadın katılımına öncelik verilmesi,
- Kadın ve çocuklarla ve özellikle cinsel tacizle ilgili suçlarda cezasızlığın sona erdirilmesi için gereken adımların atılması,
- Nepal'in Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu tarafından kadın duruşmalarının desteklenmesi.

Sierra Leone

BM Sierra Leone (UNIPSIL) Misyonu'nun gelecek raporu şunları içermelidir: Mart 2009'da Sierra Leone Halk Partisi'nin Freetown'da bulunan anamerkezlerine düzenlenen saldırı gibi, Sierra Leone'de sıklıkla kadına yönelik şiddete dönüşen siyasal şiddetler; kadınlarda içeren ve pratikte şiddet mağdurlarının adalete erişimini olanaksızlaştırması anlamına gelen, sıklıkla ve sadece ana şehirlerde ve lojistik raporlarında olan Aile Destekleme Birimi'ne yönelik eksik sorunlar; ile, özellikle Bo, Kenema ve Makeni gibi büyük şehirlerin dışındaki alanlarda adalet ve diğer servislerin yoksunluğu ile ilgili bilgileri içermelidir. Bazı bölgelerde kalıcı Yargıç olmadığından genel geçer bir adalet erişimine gidiliyor. Eylül ayında olacak UNIPSIL'in görev süresinin uzatılması, ve Konsey'in vurgulaması gereken temel noktalar şöyledir:

- Siyasal şiddetin takibi ve siyasi parti liderleri, eski muhripler ve partilerin diğer gençlik kolları üyelerini de içeren diğer şiddet kaynaklarıyla birlikte siyasi şiddetsizliğin yayılması için çalışılması
- Kadına yönelik şiddette cezasızlığın olmadığına güvencesi
- Kadınların genellikle söz konusu davadan çekilmesine sebep olan ceza işlemlerinde gereken mali giderler, yasal yardımda eksiklik ve yargıda dava aralarındaki süre gibi kadının adalet arayışındaki engellerin kaldırılması.

Somalya

Somalya üzerinde Genel Sekreter'in son raporu (S/2010/234) cinsel kaynaklı istismarın yaygın olmasından dolayı Somalya kadınlarının özel savunmasızlığını yeniden ifade etmiş olup kadınlar, keyfi gözaltı, hareket kısıtlılığı ve diğer insan hakları ihlallerine maruz kaldığını belirtmiştir. Fakat, mevcut durumu detaylıca anlatılmakta yetersiz kalmıştır. Bir sonraki rapor şunları vurgulamalıdır: AMISOM personeli içerisinde kadın temsiline artırılması, cinsiyet konularında operasyon öncesinde eğitimin gerekliliği; AMISOM personeli de dahil olmak üzere insan hakları ihlallerinde bulunan tüm aktörlerin kaydı ve ihlallerdeki cezasızlığın sona erdirilmesi; TFG ve Shavaavs/HBI arasındaki tüm uzlaştırma girişimlerinde kadınların dahil olması; IDP'nin savunmasızlığı ve ihtiyaçları hakkında bir değerlendirme; SALW'nin toplum ve özellikle kadın üzerindeki etkisi üzerine bir değerlendirme; ve kadının adalete erişimini sağlayacak adımlar; sivil toplumun insan hakları ihlallerinde oynayacağı rol; yeterli insani yardıma ulaşamayan kadınların etkisi; ve sivil toplum üzerinde korsancılığın sonuçları.

KADIN, BARIŞ VE GÜVENLİK SIVIL TOPLUM KURULUŞU ÇALIŞMA GURUBU (NGO WORKING GROUP ON WOMEN, PEACE AND SECURITY RESOURCES)

- Uluslararası Af Örgütü Afganistan: *Taliban savaş suçlarından yargılanmalıdır*, Ağustos 2010, <http://www.amnesty.org/en/news-and-updates/taliban-should-be-prosecuted-war-crimes-afghanistan-2010-08-10>
- Uluslararası Af Örgütü Afganistan: *Afğan konferansı kısa dönem barışta insan haklarında vazgeçileceği korkusunu dile getiriyor*, Temmuz 2010, <http://www.amnesty.org/en/news-and-updates/afghanistan-conference-raises-fears-sacrificing-rights-short-term-peace-2010-07-19>
- İnsan Hakları İzleme Örgütü, Afganistan: *"On Dolara Talib" ve Kadın Hakları*, Temmuz 2010, <http://www.hrw.org/en/reports/2010/07/13/ten-dollar-talib-and-women-s-rights-0>
- İnsan Hakları İzleme Örgütü, Afganistan: *Taliban'ın yerleşimi kadınlari tehlikeye sokuyor*, Ağustos 2010, <http://www.hrw.org/en/news/2010/08/15/how-settling-taliban-puts-women-risk>
- Uluslararası Af Örgütü, Kongo Demokratik Cumhuriyeti (DRC): *Yaygın tecavüzler korunma ve adaletteki başarısızlığı gösteriyor*, Ağustos 2010, http://www.amnesty.org.uk/news_details.asp?NewsID=18968
- Kadın Mülteci Komisyonu, Liberya: *Geciken Hayaller: Liberya'da Eğitim ve beceri geliştirme ihtiyaçları ve Gençler için Fırsatlar*, Eylül 2009, http://www.womensrefugeecommission.org/docs/liberia_youth_report_2009_final.pdf
- Kadın Barış Güvenlik Konseyi 1325 İzleme (PeaceWomen Security Council 1325 Monitor). http://www.peacewomen.org/un/sc/1325_Monitor/countryindex.htm